

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА
ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ»

30 квітня 2025 року

Одеса

УДК 321(477)(063)

С91

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 17 від 26 червня 2025 року)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Каменчук Т.О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Проноза І.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса 30 квітня 2025 року. Одеса ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025. 253с.

УДК 321(477)(063)

С91

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025

© Центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025

27. **Малюта В. В., Швець С. Л. PR-СТРАТЕГІЇ ЯК ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНУ ДУМКУ** 136
28. **Мужеляк Ю. МОВНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯЦІЇ У ПУБЛІЧНОМ ДИСКУРСІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ** 139
29. **Наумкіна С. М. МОДЕЛЬ «ВІЙСЬКОВОЇ ЕКОНОМІКИ» ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЯ У «ЕКОНОМІКУ ВІДНОВЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ** 142
30. **Наумкіна С. М., Долгов М. О. ДЕСТРУКТИВНІ ТА КОНСТРУКТИВНІ ВИМІРИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У ПОЛІТИЦІ** 149
31. **Наумкіна С. М., Левінець М. Ю. РОЛЬ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ** 155
32. **Наумкіна С. М., Попозгло А. С. ВІДБУДОВА УКРАЇНИ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ФІНАНСОВІ ПЕРСПЕКТИВИ** 160
33. **Петраков М. О. МЕМОРІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ: СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ ДЛЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ** 165
34. **Полуяктова О. В. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ** 171
35. **Присяжний А. М. Проноза І. І. ПОЛІТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МЕХАНІЗМАХ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ** 173
36. **Приходько С. М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ, РИЗИКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД** 177
37. **Проноза І. І., Скоробогатов А. В. СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОПРОПАГАНДИ ТА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ** 182
38. **Ростецька С. І. КОМПОНЕНТИ І МАРКЕРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ** 187
39. **Руцький С. В. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПЕРЕВАГИ ЯК ОСНОВИ МЕРЕЖЕВОЇ ВІЙНИ ЮРИДИЧНИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА** 191
40. **Скриль С. А. ЮРИДИЧНИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА** 197

Список використаних джерел:

1. Dror, Y. (1988). *Crazy States: A "Personal" Analysis of the Israeli-Arab Conflict*. Lexington, MA: D.C. Heath.
2. Fisher, R. & Ury, W. (1981). *Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Giving In*. Boston: Houghton Mifflin.
3. Hood, C. (1991). *A Public Management for All Seasons?*. *Public Administration*, 69(1), 3-19.
4. Huntington, S. P. (1968). *Political Order in Changing Societies*. New Haven: Yale University Press.
5. Manin, B. (1997). *The Principles of Representative Government*. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Putnam, R. D. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
7. Rhodes, R. A. W. (1997). *Understanding Governance: Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability*. Buckingham: Open University Press.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ : МОЖЛИВОСТІ, РИЗИКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Приходько Сергій,
к. політ. н., доцент,
доцент кафедри політології,
історії і філософії
Полтавського державного аграрного
університету,
м. Полтава

Україна за останні роки здійснила значний стрибок у сфері цифрової трансформації держави, яскравим прикладом якої є екосистема «Дія» [1]. Цей досвід неминуче ставить на порядок денний питання про можливість

та доцільність цифровізації однієї з найконсервативніших та найважливіших сфер – виборчого процесу.

В умовах повоєнної відбудови та необхідності вирішення безпрецедентних викликів (голосування ВПО та біженців, безпекові загрози), цифровізація може запропонувати інноваційні рішення. Однак, вона також несе суттєві ризики, пов'язані з безпекою, довірою та інклюзивністю. Метою цих тез є аналіз можливостей та ризиків цифровізації виборчого процесу в Україні з урахуванням міжнародного досвіду.

Впровадження цифрових технологій може торкнутися практично всіх етапів виборчого процесу: адміністрування та реєстри; електронний документообіг комісій; агітація та інформування; процес голосування та підрахунку тощо.

Використання «Дії» для ідентифікації виборців, онлайн-перевірки даних у Державному реєстрі виборців [2] та спрощеної зміни виборчої адреси може кардинально вирішити проблему голосування ВПО та полегшити адміністрування.

Електронний документообіг комісій суттєво допомагає зменшити паперову роботу, прискорити комунікації та прозорість роботи виборчих комісій.

Не меншо важливу ролі грає і створення платформ для дистанційного навчання членів комісій та спостерігачів, створення єдиних ресурсів з інформацією про кандидатів, партії, програми, процедури голосування, підвищення прозорості політичної реклами в соцмережах, боротьба з «ботофермами» та дезінформацією.

Безумовно, важливішим етапом є процес голосування та підрахунку: це, перш за все, електронні списки виборців, використання планшетів чи комп'ютерів на дільницях для швидкої їх реєстрації, машинний підрахунок, тобто застосування сканерів для зчитування бюлетенів, що значно може прискорити підрахунок та зменшити кількість помилок.

Значне поширення набуває і Інтернет-голосування (I-Voting), що є потенційним рішенням для біженців, військових, людей з обмеженою мобільністю та ін. [3].

Шлях цифровізації виборів сповнений серйозних ризиків, які є особливо гострими для України:

- кібербезпека. Виборча система є привабливою ціллю для кібератак з боку РФ та інших зловмисників. Злам ДРВ, системи голосування чи підрахунку може мати катастрофічні наслідки для легітимності виборів [4]. Надійний захист потребує величезних ресурсів та експертизи;
- довіра суспільства. Значна частина суспільства може ставитися з недовірою до «чорної скриньки» електронного голосування. Будь-який збій чи підозра у втручанні може підірвати довіру до результатів [5];
- цифровий розрив. Не всі громадяни мають доступ до інтернету чи цифрових пристроїв, а також необхідні навички для користування електронними сервісами. Це створює ризик виключення певних груп населення;
- верифікація та аудит. Складність проведення незалежного аудиту та перерахунку голосів у разі застосування I-Voting. Відсутність паперового сліду ускладнює вирішення суперечок;
- таємниця голосування та тиск. Дистанційне голосування ускладнює контроль за тим, чи здійснює виборець своє волевиявлення вільно та без тиску з боку третіх осіб;
- захист персональних даних. Необхідність гарантувати найвищий рівень захисту особистих даних виборців.

Варто зазначити, що світовий досвід цифровізації виборів є неоднозначним. Наведемо приклади. Так, наприклад, Естонія – це єдина країна, що широко застосовує I-Voting на національному рівні з 2005 року. Демонструє зручність, але стикається з постійними дебатами щодо безпеки та прозорості [3; 6].

Швейцарія, Нідерланди, Німеччина – країни, які експериментували з електронним голосуванням, але зіткнулися з проблемами безпеки та недовіри, що призвело до згорання або обмеження цих проєктів. США, Канада, Індія використовують різні форми електронних машин для голосування (DRE, сканери), але не I-Voting на загальнонаціональному рівні. Досвід показує важливість наявності паперового сліду для аудиту [8].

Виходячи з цього, можна стверджувати, що для України цей досвід є важливим, але з його креативним переосмислення: необхідність поетапного підходу, пріоритет безпеки над швидкістю, забезпечення прозорості та можливості аудиту, проведення пілотних проєктів, широка просвітницька робота та збереження традиційних методів голосування як альтернативи [7].

Підсумуючи, варто зазначити, що цифровізація виборчого процесу в Україні має значний потенціал для вирішення багатьох проблем, особливо у повоєнний період. Вона може підвищити ефективність адміністрування та інклюзивність.

Однак, ризики, пов'язані з кібербезпекою та довірою, є надзвичайно високими, особливо в умовах гібридної війни.

Україна повинна рухатися цим шляхом обережно, спираючись на найкращий міжнародний досвід, інвестуючи у надійні технології та кіберзахист, а головне – вибудовуючи довіру громадян до нових виборчих інструментів.

Будь-яке рішення щодо впровадження цифрових технологій, особливо інтернет-голосування, має ухвалюватися лише після ретельного аналізу, широкого громадського обговорення та забезпечення найвищих стандартів безпеки та прозорості.

Список отриманих джерел:

1. Міністерство цифрової трансформації України. Концепція «Держава у смартфоні» та її вплив на трансформацію державних послуг. Київ: Мінцифри, 2025.
2. Про Державний реєстр виборців: Закон України від 22.02.2007 № 698-V. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 20. Ст. 282.
3. Alvarez, R. M., & Hall, T. E. *Electronic Voting and The Future of Elections*. Cambridge University Press. 2021
4. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (ДССЗІ). Звіт про кіберзагрози для критичної інфраструктури України, включаючи виборчі системи. Київ: ДССЗІ, 2024.
5. Київський міжнародний інститут соціології (КМІС). Ставлення громадян України до можливості запровадження інтернет-голосування. Соціологічне дослідження. Київ: КМІС, 2025.
6. Council of Europe. *Recommendation CM/Rec(2017)5 of the Committee of Ministers to member States on standards for e-voting*. Strasbourg: CoE, 2017
7. IFES. *Cybersecurity in Elections: A Guide for Electoral Management Bodies*. Arlington: IFES, 2023.
8. Костюк В. А. Цифровізація виборів: Порівняльний аналіз досвіду Естонії та Швейцарії та перспективи для України. Інформація і право. 2023. № 4. С. 34–45.